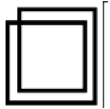

Rozwój i prywatyzacja komunalnego sektora energetycznego w Niemczech na przykładzie Stadtwerke we Frakfurcie nad Odrą

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

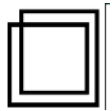
Marcin Chełkowski

Gdynia, 28.04.2004

Zakres prezentacji

- Pojęcie Stadtwerke
- Przedstawienie historii działania Stadtwerke w Niemczech
- Przedstawienie historii działania Stadtwerke we Frankfurcie nad Odrą
- Prywatyzacja Stadtwerke we Frankfurcie n. Odrą
- Udział Stadtwerke w niemieckim rynku energetycznym
- Wnioski

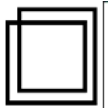
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Stadtwerke

- Stadtwerke - zakłady miejskie – firmy komunalne, należące do gmin, realizujące od ponad 100 lat zadania własne gmin niemieckich w zakresie dystrybucji energii i jej nośników
- Stadtwerke podczas wieloletniej ewolucji rozwinęły też inne rodzaje działalności

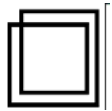
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Historia komunalnych usług energetycznych w Niemczech

- Połowa XIX wieku – tworzenie przez gminy zakładów gazowniczych
- Przełom XIX i XX wieku – zakłady miejskie zaczynają zaopatrywać mieszkańców w wodę
- Początki XX wieku – dostawa energii elektrycznej przez zakłady miejskie
- 1935 – rządy Adolfa H. – ustawa o gospodarce energetycznej (przetrwała do 1998 !!!)
- Stadtwerke w Niemczech rozwijają się, z wyjątkiem NRD, gdzie w 1949 / 1950 następuje ich upaństwowienie

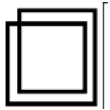
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

NRD – czasy realnego socjalizmu

- W latach 1950 – 1990 NRD zaopatrywana jest w energię elektryczną przez 15 „województwskich” państwowych kombinatów energetycznych
- System zasilania jest bardzo zawodny

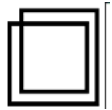
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Zjednoczenie a energetyka komunalna

- 1990 – zachodnie koncerny energetyczne wywołują panikę – „Jak nie my, to w całym NRD będzie za chwilę ciemno i zimno”
- Ostatni parlament NRD uchwała latem 1990 przekazanie majątku kombinatów energetycznych 8 zachodnim koncernom
- Rządy obu państw niemieckich podpisują tzw. „umowy prądowe” i koncerny przejmują 15 wojewódzkich kombinatów energetycznych pod szczególnym warunkiem, że 70% energii elektrycznej powstanie z węgla brunatnego w dawnych NRD-owskich elektrowniach (przez 20 lat)

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Slajd 6

www.komunalne.info

DORADCA
Consultants Ltd.

ARUP

A. Wiśniewski
Kancelaria Prawnicza
Spółka Komandytowa

Gdańska Fundacja
Kształcenia Menedżerów

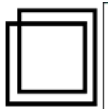
IOA International Quality Accreditation

Historia komunalnych usług energetycznych

Początki lat 90-tych

- W starych landach od ponad 100 lat funkcjonują Stadtwerke
- Nowe landy patrzą na to z zazdrością
- Miasta w nowych landach jednoczą się i...
- W 1991 roku pozywają do Federalnego Sądu Konstytucyjnego Rząd Federalny i 8 koncernów
- W 1992 roku Sąd wydaje **wyrok**, na mocy którego następuje porozumienie
- Od 1992 reaktywacja Stadtwerke w nowych landach z zachowaniem wymogu szczególnego – 20 lat produkcji prądu z węgla brunatnego w elektrowniach - molochach

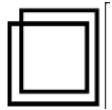
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Stadtwerke Frankfurt nad Odrą

- 1991 – uchwała Rady Miasta o ponownym utworzeniu Stadtwerke
- 1992 – założenie Stadtwerke jako 100% spółki komunalnej z o.o.
- 1993 – przejęcie sieci ciepłych od zarządu gospodarki mieszkaniowej i regionalnego dystrybutora ciepła
- 1994 – koncesja na dystrybucję gazu, zakup spółki gazowniczej od Urzędu Powierniczego
- 1997 – wybudowanie elektrociepłowni

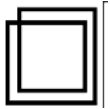
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Akty prawne regulujące rynek

- Ustawa o gospodarce energetycznej z grudnia 1935 podstawą założenia Stadtwerke początkiem lat 90
- Porozumienie w sprawie załagodzenia sporu przed Federalnym Sądem Konstytucyjnym dotyczącego struktury zaopatrzenia w energię w nowych landach, grudzień 1992
- Dyrektywa UE o stworzeniu wewnętrznego rynku energii elektrycznej i gazu (1996)
- Nowelizacja ustawy o gospodarce energetycznej 29.04.1998
- Ustawa o skojarzeniu energii
- Ustawa o energetyce odnawialnej

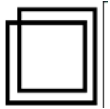
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Podsumowanie wydarzeń lat 90-tych

- Schyłek socjalizmu – przekazanie rynku energetycznego zachodnim koncernom
- Nowopowstałe samorządy z zazdrością obserwują system zachodni i jednoczą się
- Władze polityczne sprzedały rynek, jednak władza sądownicza uchyla zapis Traktatu Zjednoczeniowego
- Samorządy nowych landów tworzą własne spółki
- Spółki wyewoluowały w kierunku multienergetycznym i okrzepły na rynku
- Pomimo „majstrowania” przy prawie przez państwo, samorządy zawsze wypływają na powierzchnię

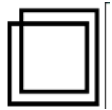
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

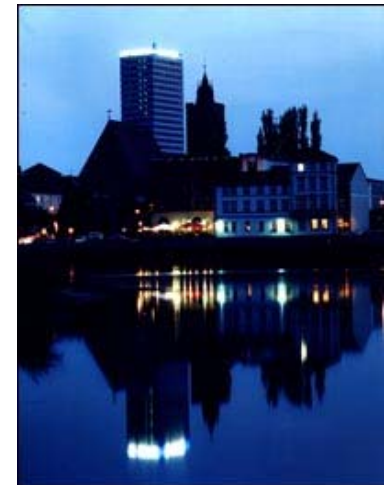

Cele miasta Frankfurt n. Odrą w firmie

- Niezakłócony wpływ miasta i Rady na politykę przedsiębiorstwa
- Podatki i zyski firmy powinny pozostawać w mieście
- Zakres działania: prąd, ciepło, gaz w powiązaniu
- Wykorzystanie technicznych i ekonomicznych efektów synergii w firmie

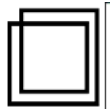
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Rozwój Stadtwerke Frankfurt n. Odrą po 1998 r.

- Konkurenci drażą rynek
- Spadek cen prądu
- Wzrost podatków na nośniki energii
- Duży ruch klientów po uwolnieniu rynku
- Obawy Stadtwerke i miasta przed „śmiercią” firmy, ale ...
- Ustawiczna praca nad permanentnym ROZWOJEM spółki (nowe usługi – odpady, usługi finansowe ...)

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

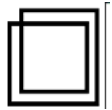

Stadtwerke – dane liczbowe

Odływ klientów po liberalizacji rynku:

- Klienci prywatni – 4 %
- Małe i średnie przedsiębiorstwa – 6 %
- Przemysł – 30 %

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Powód:

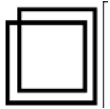
- Multienergetyczny charakter Stadtwerke – osobom prywatnym łatwiej zaopatrywać się w prąd, ciepło i gaz u jednego, WŁASNEGO dostawcy

Środki służące utrzymaniu się na rynku

- Podnieść jakość **więzi z klientami**
- Stosować politykę **cenową** i produktową o ustalonej strukturze
- Obniżyć **koszty**, część zadań podzlecać
- **Współpracować** z innymi

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

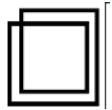
Rozwój sytuacji we Frankfurcie n. Odrą do roku 2002

Czynniki obiektywne:

- Wyludnienie miasta (migracje za chlebem, wzrastająca klasa średnia buduje domy za miastem...)

Frankfurt n. Odrą z 89.000 w 1990 do 70.000 w 2002

- Bezrobocie 20 %
- Niski przyrost naturalny
- Stagnacja gospodarcza
- Niewypłacalność firm
- Pustostany mieszkaniowe

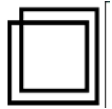
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Następstwa sytuacji we Frankfurcie dla gminy

- Spadające wpływy z podatków (ludność, firmy)
- Spadające wpływy z dywidend od udziałów kapitałowych
- Eksplozja wydatków obowiązkowych (pomoc socjalna, dopłaty mieszkaniowe) narzuconych samorządom przez Państwo

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

Stąd:

- Decyzja o sprzedaży majątku

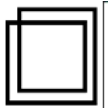

Prywatyzacja

Cel prywatyzacji:

- Poratowanie budżetu miasta w związku z rosnącymi wydatkami
- W roku 2002 Rada Miasta Frankfurt nad Odrą podejmuje uchwałę o sprzedaży 49% udziałów w spółce koncernom energetycznym E.DIS AG i EWE.AG. Kwota uzyskana pokrywa z nawiązką dotychczasowy wkład w Stadtwerke

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

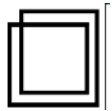
Spożytkowanie części środków:

- Dopłaty do budownictwa mieszkaniowego

Udział firm typu Stadtwerke w rynku

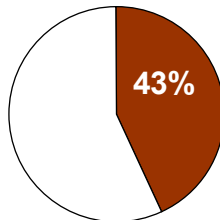
- Energia elektryczna 43 %
- Gaz ziemny 70 %
- Energia cieplna 72 %
- Woda 51 %

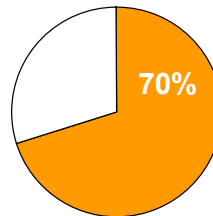
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

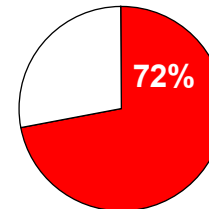
prąd

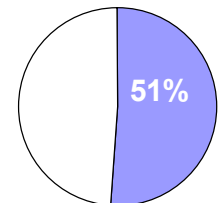
gaz

ciepło

woda

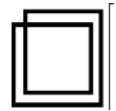

Zaawansowanie Stadtwerke

Na ile Stadtwerke z dawnej NRD dogoniły zachodnie landy?

- Stadtwerke z nowych landów przegoniły wiele zakładów komunalnych z dawnej RFN o poziomie technologiczno – organizacyjnym z lat 60 i 70

stan technologiczny i organizacyjny firm w nowych landach ustalił się końcem lat 90

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

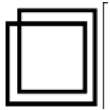

Wnioski

Historyczne:

- Dobra, pruska organizacja od początku, wzmocniona ustawą z 1935 roku
- Nacjonalizacja w dawnej NRD wyrządza spore szkody
- Zjednoczenie samorządów w 1991 zmienia historię
- Firmy samorządowe w okrzepłej demokracji postrzegane są jako **WŁASNE**
- Rozwój w kierunku multienergetycznym (a nawet szerszym) ułatwił przetrwanie i umocnił firmy na rynku

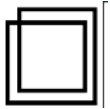
MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

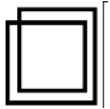
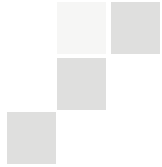
Wnioski

- Małe i szybkie firmy są **ELASTYCZNE** i równie korzystne cenowo (czytaj: efektywne ekonomicznie) jak wielkie koncerny
- Wielcy nie pożarli małych – małe elastyczne przedsiębiorstwa mają się lepiej niż wielkie organizmy gospodarcze
- Prywatyzacja Stadtwerke 2002 uratowała gminę przed katastrofą finansową, ale firma mogła radzić sobie sama, bo była stabilna finansowo
- Gmina zachowuje pakiet większościowy udziałów i **KONTROLĘ**

MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA

**MINISTERSTWO
SKARBU
PAŃSTWA**

Dziękuję